

Özgür Doğan: “İki Dil Bir Bavul benim de çocukluğumun hikayesi.”

2009 yılının en çok ses getiren filmlerinden biri olan İki Dil Bir Bavul İstanbul Film Festivali'ndeki ilk gösteriminin hemen ardından Eğitimde İnsan Hakları haftası çerçevesinde Mithat Alam Film Merkezi'nde gösterildi. Film, Merkez'deki gösteriminin ardından yoluna Adana Altın Koza ve Antalya Altın Portakal'da ödüllerle devam etti. Gösterim sonrası filmin yönetmenlerinden Özgür Doğan ile Çiğdem Mater bir sohbet gerçekleştirdi.

Öncelikle, bu kimin hikayesi?

Özgür Doğan: Bu, bir tarafıyla benim, bir tarafıyla da ilkokuldaki öğretmenlerimin hikayesi. Ben de benzer bir süreçten geçtim. Altı yaşında başladım okula. Türkçe bilmiyordum. Öğretmenimiz çok kötüydü, kelimenin gerçek anlamıyla faşistti. Sürekli dayak verdik. İspyoncuları vardı. Benim dedem ve nenem Türkçe bilmez. Evde de konuşmamız yasaktı. Bu ispiyoncular kapıdan, pencereden dinler, ertesi gün öğretmene söylerdi. Bütün sınıf sıra dayığından geçerdik. Beş yıllık ilkokul dönemi boyunca köye dört öğretmen gelip gitti.

80'lerden bahsediyoruz, değil mi?

Özgür Doğan: Tabii. Yani 83'-88' dönemi.

Nerede yaşıyordunuz o dönem?

Özgür Doğan: Muş, Varto. Sonradan gelen öğretmenler altı - sekiz ay kalıp gittiler. Ben o dönem nedenini hiç anlamadım. Yani, ne oldu da bu adamlar bu kadar kısa süreli kalıp gittiler? Daha sonra, annem ve babam, psikolojik problemler yaşadıkları, adapte olamadıkları için gittiklerini söylediler. Sonra 2003'te, bir filmin montajını yapıyorduk okulda. Bingöl'de öğretmenlik yapan, Ankara İletişim'den mezun bir arkadaşımız bizi ziyarete geldi. Orada başından geçen komik şeyleri anlattı. Bir gün, sobayı

yakmak için gaza ihtiyaç duymuş. Çocuklardan gaz getirmelerini istemiş. Çocuklar ertesi gün kerpeten getirmişler. Bu hikayeyi dinleyince “A, buradan güzel bir film olur,” dedim. “Tamam,” dedi. Detayları konuştuk ama hemen yapamadık. Daha sonra fikri geliştirdik ve projeyi daha da büyüttük. Önce Belgesel Sinemacılar Birliği’nin burada, Mithat Alam’da yaptığı bir atölyeye katıldık. Avrupa’daki televizyon kanallarından katılımcılar vardı. Onlar projeyi çok beğendiler. O süreçte bir yandan projeyi geliştiriyor bir yandan da para arıyorduk. Teknik anlamda amatör bir film yapmak istemiyorduk; gerçekten iyi, profesyonel bir sinema filmi yapalım, diye düşündük. Akdeniz ülkelerinde belgesel filmi geliştirmeye yönelik Greenhouse diye bir Avrupa Birliği projesi var. Oraya başvurduk. Projemiz birinci seçildi. Sundance Film Festivali bize beş bin dolar para verdi ve projenin önü açıldı. Sonra öğretmeni ve köyü aramaya başladık. Hikaye böyle başladı.

Peki, o süreç nasıldı? Köyü nasıl buldunuz? İzinler nasıl alındı? Bir izin alındı mı?

Özgür Doğan: Belki biliyorsunuzdur, öğretmenler okullar başlamadan iki hafta önce merkezi olarak atanıyor. Daha önce Varto’da çekmeye karar vermiştik ama devlet şöyle bir çözüm bulmuş Varto’da; anaokulları açmış. Dolayısıyla, çocuklar yetersiz de olsa Türkçe öğrenip geliyorlar okula. O zaman bu sorun nerede daha yaygındır, diye araştırdık. Üç defa Urfa yöresine gittik. Siverek, Suruç, Viranşehir’i dolaştık. Okullar açılmadan iki hafta önce gidip orada beklemeye başladık çünkü gelen bütün öğretmenler öğretmenevine uğruyorlar. Orada öğretmenle tanışıyoruz. Öğretmen uygunsa köye gidiyoruz, köye bakıyoruz. Bazen köy oluyor, öğretmen olmuyor ya da öğretmen oluyor, köy olmuyor. Elliye yakın öğretmenle görüştük. Bir gün, yıkılmış, bitmiş bir haldeyken, Emre’yle (Aydın) karşılaştık öğretmenevinin bahçesinde. Ona önerdik. Biraz da bizim de ona arkadaş olacağımızı düşünerek kabul etti. Ben ODTÜ’de çalışıyorum. Üniversiteden böyle bir film çekeceğimize dair bir yazı almıştık. İlçe Milli Eğitim’e ve Kaymakamlığa götürdük. Onlar da tamam, dediler. İzinleri almıştık yani, resmi olarak bir sıkıntı çıkmadı.

Peki, anladılar mı ne yapacağınızı da sıkıntı çıkmadı, yoksa...

Özgür Doğan: Bir köy öğretmenin acılarını anlatacağız, dedik. Yalan da değil aslında; öyle. Gerçi oradaki herkes çok farkında durumun. Jandarma da farkında, Milli Eğitim de, Kaymakamlık da... O yüzden problem çıkarmadılar.

Film iki yönetmenli: Orhan Eskiköy ve sen. Ekibiniz nasıldı?

Kaç kişiydiniz? Nasıl yaptınız bu işi? Bir de, bir filmi iki kişinin yönetmesi zor bir şey midir?

Özgür Doğan: Hayır, değildir. Yani biz hiç zorluk çekmedik. Biz 2001'den beri beraber çalışıyoruz. Bütün filmleri beraber yönettik, beraber yaptık. Bu filmde de Orhan kamerayı kullandı, ben sesi kaydettim. Montajı beraber yaptık ama çoğunlukla Orhan uğraştı. Özellikle yaratıcılık kısmında. Birbirimizi yıllardır çok iyi tanıdığımız için ortak bir dilimiz oluştu. Çok şey konuşmadan birbirimize derdimizi anlatabiliyoruz. Dolayısıyla hiçbir sıkıntı yaşamadık.

Çekimlerde kaç kişiydiniz?

Özgür Doğan: Çekimlerde iki kişiydik. Dediğim gibi, Orhan kamerayı kullandı, ben sesi kaydettim. Sonra, son çekimde, ben bir gün katılamadım. Zeynel Doğan, Diyarbakır Belediyesi'nden bir arkadaş, yardım etti. Montaj için eve bir set kurduk. Her çekimden sonra gelip kasetleri bilgisayara aktarıp yavaş yavaş montajı yaptık. Çünkü zaten zaman sıralı bir montajdı. Haziran sonunda üç saatlik bir kaba montaj vardı elimizde. Sonra, yazın üç ay boyunca bunun üzerine çalıştık. ODTÜ-GİSAM'dan Thomas Balkenhol ile iki hafta kadar çalıştık. Çok önemli katkıları oldu bu filme ama pek bizim istediğimiz gibi yürümedi. Sonra biz kendimiz bitirdik.

Bir yılı anlatıyorsunuz... Ama, bildiğim kadarıyla, bütün yılı orada geçirmediniz.

Özgür Doğan: Hayır, geçirmedik. Sekiz defa gittik. Toplamda yetmiş gün kaldık köyde.

Ama filmi izlerken oralı olduğunuzu hissettik. Çünkü kamera tamamen kayboluyor. Yani ne çocuklar ne Emre ne de eve girdiğinizde kadınlar kamera oradaymış gibi hissetmiyorlar.

Özgür Doğan: Evet. Biz çok zaman geçirdik onlarla, alışmışlardı bize. İlk başlarda kamerayı kurduğumuzda verdikleri tepki şuydu: "Elektik yok, suyumuz yok, bize yardım edin." Buna alışmışlar; kamera varsa, derdini anlatacaksın yalvaracaksın. Bir süre sonra sorunlarını çözemeyeceğimizi anlayıp kendi işlerine baktılar. Zaten okulun ilk günü sınıf sahnesi hariç hiçbir zaman kamerayı kurup hemen çekime başlamadık. Sınıfta da şöyle bir avantajımız vardı: Küçük bir sınıf olmasına rağmen, tek otorite Emre idi. Onun gözünün içine bakıyorlar: Ne yapacak? Ne diyecek? Dolayısıyla kimsenin bizi umursadığı yoktu artık. Çocuklarla ilgili şöyle bir durum var; kameraya dair hiçbir fikirleri yok, özellikle dışarıdayken. Yani hiç görmemişler, hiç bilmiyorlar. Bil-

medikleri için de kameraya oynamıyorlardı.

Biraz da filmin, yani aslında Emre'nin ve çocukların hikayesine bakarsak, bazı yerleri çok komik ama aslında baştan aşağı baktığımızda çok trajik bir şey izliyoruz. Aslında bu ülkenin bir tarafının hikayesi bu. Senin de hikayen, oradaki çocukların da hikayesi. Aslında milyonlarca insanın hikayesi. Ama bu filmde benim gördüğüm; aslında hayat sadece oradaki çocuklar için değil, Emre için de çok zor. Emre de, çirliçplak bir yere gelmiş gibi.

Özgür Doğan: Kesinlikle haklısın. Çünkü Emre oraya geldiğinde yirmi yaşındaydı. Hiç bilmiyor. Ankara'nın doğusuna hiç geçmemiş. Dört yıllık üniversite eğitimi boyunca buna dair hiçbir şey öğretilmemiş ona, bir şey söylenmemiş. Nereye gideceği, nasıl bir hayatla karşılaşacağına dair hiçbir fikri yok. Dolayısıyla onun için çok büyük bir şok. Ve yapayalnız o köyde. Yani, kısmen baktığımızda, nesnel olarak dışarıdan baktığımızda, aslında köylülerin durumu daha iyi. Kendilerini kurtarabildikleri bir alan var. Ama Emre için böyle bir şans da yok. Aslında o da kurban. Dolayısıyla ne çocuklar suçlu, bize göre, ne Emre suçlu. Bu, sisteme dair bir problem.

Çocuklar, köylüler filmi gördü mü?

Özgür Doğan: Hayır, görmediler. Diyarbakır'daki gösterimden sonra öyle bir planımız var. Siverek merkezde en azından bir gösterim yapıp onları servislerle Siverek'e götürüleceğiz. Emre'ye DVD yolladık. Telefonla konuştuğumuzda çok komik ve iyi bir film olduğunu, çok eğlendiğini söyledi.

Bir de filmde, herkesin dikkatini çekmiştir, çok sağlam bir anne metaforu var. Her şey anneye şikayet ediliyor. Emre başka kimseyi arıyor muydu? Arayacak kimsesi var mı?

Özgür Doğan: Arayacak kimsesi yoktu. Annesine de çok bağlıydı. İlk dönemler her gün, günde iki-üç defa konuşuyorlardı. Her dersten sonra, her günün sonunda, her yaptığı yemeğin sonunda, sürekli onunla konuşuyordu. Çünkü başka kimseye anlatabıyordu durumu. Zamanla aramalar azaldı. Kapandı kendine Emre. Bir noktadan sonra annesini de aramamaya başladı. O aramadıkça aramıyordu.

Sizin sinema hikayenize dönelim. Kimleri takip ediyorsunuz sinemada?

Özgür Doğan: Zor soru. Çok isim var ama şunlardır diyebileceğim kimse yok, gerçekten. Orhan'la çok film izliyoruz biz. Ken-

dimize ait çok iyi bir film arşivimiz, bin beş yüze yakın filmimiz var. Oturup izleyip, sonra üzerine konuşuyoruz. Dolayısıyla, her taraftan etki var, diyebilirim.

İzleyici: Çocuklar sizinle hiç ilişki kurdular mı? Nasıl bir ilişki kurmaya çalıştılar? Yoksa hiç mi görmediler?

Özgür Doğan: Bizi de öğretmen gibi görüyorlardı; hatta öyle sesleniyorlardı. Bizim Emre'ye göre avantajımız şuydu; Emre köyün içine hiç gitmiyordu. İlk bir ay birkaç defa gitti, ama daha sonra onu da kesti. Biz köyün içinde de dolaştığımız için, çocuklarla sürekli oynuyorduk. Öyle bir iletişimimiz vardı. Özellikle takip ettiğimiz bu karakterlerle iyi bir ilişkimiz vardı. Ama genel olarak çocuklar bizi de öğretmen gibi görüyorlardı.

İzleyici: Emre'nin filminden önceki ve sonraki görüşleri arasında bir farklılık oldu mu? Gerek Kürtler gerek Türkiye'yle ilgili olarak.

Özgür Doğan: Yılın sonuna doğru galiba daha muhafazakarlaştı. O izole olmuş halinden dolayı bir noktadan sonra anlamayı ve çaba göstermeyi de bıraktı.

İzleyici: Sonlara doğru bir yerde Kürtçe konuştu ama.

Özgür Doğan: Dalga geçiyordu orada. Bildiği birkaç kelime var. Onu biraz onlarla dalga geçmek için yapıyor.

İzleyici: Değınmek istediğiniz noktalara ulaşmak için "Şöyle yap ki böyle olsun," diye Emre'yi yönlendirdiniz mi?

Özgür Doğan: Hayır, onu hiç yapmadık. Bu kadar uzun süre çekmemizin nedeni de o aslında. Takip ettik ve en iyisini yakalamaya çalıştık. Ama şöyle müdahalelerimiz oldu: Mesela, oturmuşuz, beraber televizyon izliyoruz. Annesi arıyor. "Dur, açma. Kamerayı kuralım, öyle aç" ya da "Annen aradığı zaman bize haber ver," dediğimiz oldu. Ama, buraya gir, buradan çık, bunu öğret, bunu öğretme gibi müdahalelerde bulunmadık.

İzleyici: Sizin varlığınız köydeki hayatı nasıl etkiledi? Yani köyün, Emre'nin hayatını, köydeki hayatı... Çocuklar daha sarıldılar mı okumaya; siz varsınız, çektikleriniz olduğu gibi aktarılabilecek diye?

Özgür Doğan: Hayır. Çünkü çocukların da, ailelerin de "Ne işlerine yarayacak, bunlar ne yapacaklar?" a dair gerçekten fikirleri yok. Çünkü biz baştan beri öyle kurmuştuk. Ben bir üniversitede çalışıyorum. Orhan da o zaman henüz Ankara Üniversitesi'ndeki işinden ayrılmamıştı. Üniversite için çalışıyorduk yani. Bu işi de

kısmen üniversite üzerinden yürütüyorduk. Başlangıçta üniversitenin olanaklarını da kullanmıştık. Dolayısıyla ne yaptığımıza, daha sonra ne olacağına dair bir fikirleri yoktu. Onlar kendi hallerindeydi yani.

İzleyici: Bir yerde "Çikolatayı aldın mı?" diye soruyor ya, Emre sonra gidip çikolata falan aldı mı çocuklara?

Özgür Doğan: Çikolata almadı galiba. Ama yaş pasta aldı sanırım. Başta resimleri gösterip "Bu ne? Bu ne?" diye soruyor. Sonra "Bu yaş pasta. Eğer yılın sonunda öğrenirseniz, size bir yaş pasta alacağım," diyor. Öyle bir şey yaptı. Bir okuma bayramı yaptı, ama onu kullanmadık.

İzleyici: Filmin kısaltılmadan önceki üç saatlik bir versiyonundan bahsettiniz. Son versiyona katmak isteyip de bir türlü katabamadığımız ya da daha farklı çıkan kısımlar var mıydı?

Özgür Doğan: Hayır, temel yapı olarak yok. Ben hâlâ, tekrar tekrar izlediğimde, bu halinde de kısmen kısalabilir şeyler görüyorum. Bu süreç aslında ona yaradı. Yani daha kompakt, daha temiz bir film oldu. O üç saatlik hali tahammül edilebilir gibi değil. Bir yönetmen olarak benim istediğim ama Emre'ye kıyamadığımız için koymadığımız bir sahne vardı. Emre'nin bütün bir yıl boyunca yaptığı şey çocuklara Türkçe öğretmek ve o bahçeye ağaç dikmek. Yılın sonunda okulu terk edip gidiyor; çocuklar hala Kürtçe konuşuyorlar ve okulun bahçesine keçiler giriyor, bütün ağaçları yiyor. Film normalde böyle bitiyordu ama sonra bu çok ağır olur, deyip çıkardık. Onu isterdim belki.

İzleyici: Emre hâlâ aynı yerde mi görev yapıyor?

Özgür Doğan: Evet. Orada bir yıl daha kalmak zorunda. Üç yıldan önce tayin isteyemiyor.

İzleyici: Aracıyla gezmeyi denemedi mi, diğer köyleri falan? Çünkü en son aracıyla gördük onu.

Özgür Doğan: Şöyle: Yedi ya da sekiz arkadaş, Siverek'te bir ev tuttular. Emre her haftasonu, cuma gününden ders bitince Siverek'e gidiyordu. Pazartesi günü ya da pazar akşamı köye geri geliyordu. Ama biz sinema dili olarak köyden hiç çıkmamaya karar vermiştik. O yüzden hiç gitmedik. Yoksa var öyle gidiş gelişleri.

İzleyici: Köyde okuma yazma bilen birkaç veli dışında okur-yazar ya da eğitim görmüş hiç kimse yok muydu? Sağlık memuru ya da köye uğrayan kimse de mi yok?

Özgür Doğan: Yok. Sadece senenin başında aş için geldiler. Bu okul 74'te kurulmuş. Bugüne kadar sadece bir öğrenci liseye gitmiş.

İzleyici: Birkaç şey soracağım. Birincisi, köydeki kadınların bu film çekimine tepkisi nasıl oldu? Ben o civarda dolaştığımda resim bile çektiirmek pek hoşlarına gitmiyordu. Biraz uzaktan çekiyorsunuz, yüzlerini fazla göstermiyorsunuz. Size de tepki gösterdiler mi? İkincisi, kaç saatlik çekim baz aldınız? Bir de, gördüğüm kadarıyla, Emre dillerini bilmesede de çocuklarla iyi bir iletişim kuruyor. Oradaki bütün çocuklar Kürt mü? Kürt köyü mü? Yoksa Arap, Kürt karışık bir köy mü?

Özgür Doğan: Bizim de en büyük kaygımız kadınlardı. Çünkü Urfa genel olarak daha muhafazakar, kapalı bir yer. Üç, dört köy çok rahat. Yani Demirci ve çevresindeki köyler. Başta çekindik, evlere girmedik, erkek olmadan konuşmadık, yaklaşmadık. Ama çok rahatlar. Çünkü köyde çok az erkek kalıyor. Erkekler genellikle kışın İstanbul'a geliyorlar, çöp işinde çalışıyorlar. Yazın da mevsimlik işçi olarak Çukurova'ya ya da Ege'ye gidiyorlar. Dolayısıyla, kadınlar ağırlıkta. Mesela Zülküf'ün babası yoktu. Biz hiç görmedik Zülküf'ün babasını. Rojda'nın babası da çok az kalıyor köyde. Hiçbir sıkıntı yaşamadık o anlamda, çok rahatlardı. O yönden çok avantajlıydık. Toplam yetmiş saat görüntümüz var. Bu film o görüntülerin ayıklanmış hali. Köy, Kürt köyü. Siverek'te çok az Arap var.

İzleyici: "Hayır" dediği, "evet" dediği yerlerde Zülküf Yıldırım'ın sahneleri doğaçlama mı?

Özgür Doğan: Kesinlikle doğaçlama. Şöyle söyleyeyim, Zülküfe hiçbir şey yaptırılmıyordun. Diyelim ki Zülküf eve girecek, en az yüz defa diyorum ki, "Kameraya bakma," o yine gelip kameraya bakıyor. Tamam artık, dedik; bu böyle, yapacak hiçbir şey yok.

İzleyici: Bu ilk proje miydi?

Özgür Doğan: Hayır, bu altıncı belgeselim. Ama ilk uzun metraj ve profesyonel çalışmam.

İzleyici: Ne zaman tamamladınız?

Özgür Doğan: Çekimleri Haziran 2008'de tamamladık.

İzleyici: Yeni bir projeniz var mı?

Özgür Doğan: Diyarbakır'dan bir arkadaşın projesi var. Onun yapımçılığını üstleneceğiz. Pek çok şey var kafamızda ama şu aşamada biraz durup dinlenmeye ihtiyacımız var.

İzleyici: Görsel olarak tasarımı ilk kısım, ikinci kısım diye ayırmak mümkün mü? Bir kısmında sadece siz, öbür kısmında Orhan Bey? Çünkü bir yerden sonra algıda farklılığı gözlemleyebiliyordum. O kış sahnelerinde mesela, panoramik çekimler farklı bir elle yapılmış gibiydi.

Özgür Doğan: Hayır. Ben kamera kullanamıyorum zaten. Her şeyi konuşuyoruz tabii ama görsel tercihlerin hepsi Orhan'ındır. Yani onun gözüdür, onun bakışıdır.

İzleyici: Kürtçe bilmeseydiniz işiniz orada ne kadar zorlaşırdı? İmkansızlaşır mıydı? Ya da Kürtçe bilmeniz oradakilerin size sempati duymalarını sağladı mı?

Özgür Doğan: Ben Kurmanci bilmiyorum; dillerinden anlamıyorum. Zazaca biliyorum. Orada "Merhaba", "Nasılsınız?" gibi günlük iletişimi kuracak kadarını öğrendim. Onun dışında bilmiyorum.

İzleyici: Filmin bütününe baktığımızda oradaki insanların sadece Kürtçe bilmesi ve Kürt gibi düşünmelerinin Emre'yi nasıl etkilediğine dair hiçbir vurgu yapmadığımızı görüyoruz. Biraz önce Emre'nin Ankara'nın doğusuna gitmediğini, oraları bilmediğini, asıl acı çekenin o olduğunu söylediniz. Neden filmde bunu vurgulamadınız?

Özgür Doğan: Yani ne olsaydı mesela?

İzleyici: En basitinden, Emre banyo yapma imkanını çok uzun bir süre sonra elde edebildi. Pet şişelerle su taşımak zorunda kaldı. Ama telefona çok kolay ulaştı. Yani o vurguyu yapmışsınız ama neden öbür vurguyu yapmadınız?

Özgür Doğan: Öbür vurgu dediğinizi anlamadım, pardon.

İzleyici: Hayatını kolaylaştıran ya da alıştığı yaşam şartlarını orada bulamadı.

İzleyici: Ama o Emre'nin dramı değil ki, oradaki halkın dramı. Su bulamıyorlar, banyo bulamıyorlar...

İzleyici: Tam da onu soruyorum. Siz acaba o kültürün içinden geldiğiniz için mi sadece o vurguyu yaptınız yoksa konu olarak onu aldığınız için mi öbür vurguyu yapmadınız? Emre'nin yaşadıklarını anlamamızı sağlayacak vurgu anlamında soruyorum. Yani o da en az diğerleri kadar çok acı çekti.

Özgür Doğan: Ben kişisel olarak, filmin bu anlamda çok dengeli olduğunu düşünüyorum. Çok samimi olarak size şunu söyleye-

yim; ben bu filmi tek başıma yapsaydım, çok bambaşka bir şey olurdu. Taraf tutardım. Çünkü duygusal olarak oraya yakınım. Ama bu filmde o dengeyi sağlamak için çok uğraştık. Bu film kesinlikle dengeli bir film olacak, ortada bir film olacak, biz hem bu Kürt çocuklarını hem de Emre'yi anlatacağız, dedik. Filmde başından sonuna kadar Emre'nin orada yaşadığı her şey var.

İzleyici: Neden ortada bir film yapmayı tercih ettiniz?

Özgür Doğan: Şunun için: Kürtlerin tarafını tutan bir film yap-sanız Emre küfredecek; Emre'nin tarafını tutan bir film yapsa-nız Kürtler küfredecek. Emre'yi faşist, zorba bir öğretmen olarak gösterseydik gelecek en temel savunma şu olurdu: "Bu istisnai bir örnektir. Abartıyorsunuz ve saldırmak için kullanıyorsunuz." Ama sorun bu değil. Biz Emre'yi de anlamaya çalışıyoruz, o ço-cukları da anlamaya çalışıyoruz. Burada sisteme dair bir sıkıntı var. Oraya bir bina koyup bir bayrak dikmekle bu iş çözülmüyor. Seksen yıldır sizin uyguladığınız bir politika var ve bu yürümüyor. Bütün derdimiz bunu anlatmak. Başından beri koyduğumuz net tavır buydu. Biz böyle bir film yapacağız ki anlamaya çalışalım. Bence Kürt sorunu buradan başlıyor. Yani öğretmenin nereye gittiğine dair hiçbir fikri yok. Çocukları anlamıyor ama onlara bir dil öğretiyor. Çünkü ona "Git, öğret," demişler. Bu onun tercihi değil. Çocuklara da diyorlar ki, "Orada bir okul var. Gideceksin, orada bir dil öğreneceksin." Bu da onların tercihi de-ğil. Bütün derdimiz sistemin yanlışlığını anlatmaktı. Yapabildik mi, bilmiyorum, ama en azından bunu amaçladık.

İzleyici: Film beni de çok heyecanlandırdı. Sağolun, var olun böyle bir film yaptığınız için. Emre'nin onca zaman Kürtçe öğren-mek, anlamak için hiçbir şey yapmaması da çok ilginç. Kürtçe onun için hakikaten başka bir şey. "Olmaması gerekli bir dil, ama Allah belasını versin, işte bunlar da Kürtçe konuşuyorlar," gibi bir yaklaşımı var. Öte yandan, çocuklara büyük sempatisi var. Mecburiyetten değil; içten, samimi bir ilişki kuruyor çocuk-larla. Kürtçe'ye yaklaşımını hiç tartıştınız mı Emre'yle? Bir de, sanki çocuklar okula severek geliyorlar, değil mi? Yani bu kadar yabancılaştırıcı bir şeye bir karşı koyma yok.

Özgür Doğan: Çok basit bir şey söyleyeyim: Okul sekiz buçukta açılıyor, yedi-yedi buçukta hepsi oraya geliyorlar. Emre gerçek-ten çok hevesliydi. Çok istiyordu bir şeyler vermeyi. Çocukları çok seviyordu. Ama öğrendiği hiçbir şeyin burada uygulanabi-lirliği yok. Burada yaptığı her şey deneme-yanılma yöntemiyle öğrenilmiş şeyler. Bu onun bireysel tercihi. Ben buna çok say-gı duyuyorum. Ben başka bir yol seçerdim böyle bir ortamda. Başta ilişkisi çok iyiydi köylülerle. Gençlere takılıyordu, onlarla

top oynuyordu, görüşüyorlardı. Sonra bunu tamamen kesti. Bu onun bireysel tercihi. O yolda gitseydi, evet, dediğiniz gibi Kürtçe de öğrenirdi, başka bir şey olurdu. Hayat onun için çok daha kolay olurdu. Ama o kapanmayı tercih etti.

Emre'nin öğrendiği her şey oraya gittiği andan itibaren yalanlanmış durumda. Bizim zamanımızda öyle değildi ama belli ki şimdi kartlardan bir şeyler anlatıyorlar. Biraz önce dışarıda da konuşuyorduk; mesela, adres tarifi yaptırıyorlar, ama oradaki çocuklar için öyle bir gerçeklik yok ki.

Özgür Doğan: Doğru. Bunu çocuklara nasıl öğreteceksin? Orada sokağın, caddenin, apartman numarasının hiçbir karşılığı yok. Resim dersinde, gelecekteki uzay tasavvurunuzu çizin, diyor. Oradaki çocuğun gördüğü şey camii ve iki tane köy evi. Bütün kitaplar İstanbul ve Ankara için hazırlanmış kitaplar, köylere uygun değil. Emre bu kitaplarla ne yapabilir ki?

İzleyici: Emre matematik öğretti mi gerçekten? Bir sahnede notlar vardı ama hiç öyle bir teşebbüsü oldu mu?

Özgür Doğan: Sayıları biliyorlardı, o kadar.

İzleyici: Kamera neden yok belgeselde? Neden Zülküf kamera-ya bakmasın? Eleştiri olarak değil, tercihinizin sebebini merak ediyorum.

Özgür Doğan: Biz hep sinemayı hedefledik, bunun için öyle tercih ettik. Bu yüzden başımıza gelmeyen de kalmadı. Yirmi dört kare çekeceğiz, dedik. Gidip iki katı para verip ona göre kamera aldık, ona göre montaj sistemi kurduk. Yani sinemasal bir dil amaçladık. Anladığımız pratik, gördüğümüz pratik, televizyon belgeselleri gibi olmasın, başından sonuna bir sinema filmi gibi olsun istedik.

İzleyici: Filmde özellikle dikkatimi çeken iki sahne var. Sanırım doğaçlama değil, bilinçli olarak önceden verilmiş ve mükemmel olmuş. Bir tanesinde çocuk erkenden okula geliyor; annesine "Sabahın köründe gelmesin, okul sekiz buçukta açılır, o zaman gelsin," deniyor. Ama köyde genellikle sabah ezanından, sabah namazından sonra ya da güneş doğduktan hemen sonra tarlaya gidilir. Orada gün o saatte başlar. Devletin vakit algısıyla köyün vakit algısı bu noktada çatışıyor. Zaman-mekan çatışması diye bir açıklaması var, tam hatırlamıyorum, sosyoloji derslerinde falan anlatılıyor. Oradaki çatışma o cümleyle çok güzel verilmiş. Bir de sinemasal anlatımını çok beğendiğim, çok yoğun bir sahne vardı: İki çocuğun tahtadaki andımıza bakarkenki yüz ifadeleri... O sahnede filmin anlatmak istediğine, ne için çekildiğine

dair her şey var. Tebrik ederim.

İzleyici: O kadar doğal çekilmiş ki belgesel gibi izlemiyorsunuz. Zülküf'ün kameraya bir karelik bakışının dışında, unuttuyorsunuz kamera olduğunu. O açıdan çok hoştu. Kutlarım. Emre köye geldiğinde konuştuğu çocuklar vardı. İkinci, üçüncü sınıftakiler konuşabiliyordu herhalde, onlar daha evvel öğrenmişlerdi, değil mi?

Özgür Doğan: Tabii, dördüncü, beşinci sınıflar daha rahat. Biz sadece ikinci sınıflardan bazı örnekler görüyoruz. Küçük şeyler. Ama gerçekten ne okuyup yazdıklarına dair bir fikirleri yok. Türkçe'yi çat pat konuşup yazabiliyorlar ama ne yazdıklarına dair hiçbir fikirleri yok. Yani Zülküf'ün "Cevizin ne olduğunu biliyor musun?" sorusuna "sincap" cevabını vermesi gibi. Ondan daha iyi okuyan Vehip var ama onun da ne okuduğuna dair hiçbir fikri yok. Üst sınıflar da o haldeler yani. Beş yıl bittiğinde bu çocuklar ancak okuma yazma öğreniyorlar. Kendi hayatımdan bir örnek vereyim size: Beşinci sınıfı bitirdiğimde ortaokulu okumam için Trabzon'daki amcamın yanına gönderdiler beni. İki hafta geç gitmiştim. İlk ders Türkçe. Hiç unutmuyorum, öğretmen dedi ki; "Bir elin nesi var, iki elin sesi var," atasözüne dair bir kompozisyon yazın. Ben atasözü ne demek bilmiyorum; "Bir elin nesi var, iki elin sesi var," sözünü de duymamışım; kompozisyon nedir, onu hiç bilmiyorum. Oturup ağlamaya başladım. Yani böyle bir hayat, böyle bir kırılma yaşanıyor orada.

İzleyici: Tam da onu soracaktım. Bu durum, tırnak içerisinde, bu çocukların kendilerini "aptal" ve "kötü" hissetmelerine, suçluluk hissetmelerine yol açmıyor mu? Bir şeyler anlatılıyor, anlatılanları anlamıyor ve kendini kötü hissediyor...

Özgür Doğan: Suçluluktan ziyade bir eziklik durumu diyebilirim bunun için. Çünkü hep bir şeye geç kalıyorsunuz. Bu film üzerinden her yerde verdiğim bir örnek vardır; güvercini gösterip, "Bu nedir?" diye soruyor. Kız buna "Kekliktir," diyor. O da "Hayır, kuştur," diyor. Yani sen yedi yaşına kadar hayata dair bir bilgi ediniyorsun. Sonra biri gelip diyor ki, "Öğrendiğin her şeyi unut. Şimdi sıfırdan başlıyoruz." Sen kekligi öğreniyorsun, sonra biri gelip bu bilgiyi reddediyor; genelden başlayacaksın, önce kuşu sonra türlerini öğreneceksin, diyor. Böyle gidiyor. Kesiliyor bir yerde hayat yani orada.

İzleyici: Filmin başında zaman atlamaları yok, daha sıkı örülmüş olarak ilerliyor. Sonra zaman atlamaları başlıyor. Bu sizin orayı ziyaretlerinizle ilgili bir şey miydi yoksa sahneleri elerken daha yaratıcı olmak adına yapılan bir şey miydi?

Özgür Doğan: Filmin başında bir yapı kurmaya çalışıyorduk. Öncelikle bütün bir durumu; hem karakterleri hem de köyün durumunu oturtmaya çalışıyoruz. Dolayısıyla, ilk kısımlar biraz daha yavaş ilerliyor. Bütün bunlar oturduktan sonra zaman sıçramaları başlıyor. Aksi takdirde tekrara biniyor iş; bir noktadan sonra aynı şeyleri tekrar tekrar göstermeye başlıyoruz. Zaman sıçramalarıyla nelerin değiştiğini gösterirsek yeterli olur diye düşündük.

İzleyici: Sizin de vurgusunu yaptığınız gibi öğretmen Emre, “Öğrenmek zorundasın. Çünkü zaten önümüzdeki sekiz yıl boyunca bu dilde eğitim göreceksin,” diyor. Bunun ilerisi hiçbir zaman düşünülüyor. Buna dair çözüm öneriniz var mı?

Özgür Doğan: Çözüm çok. Bir kere bu işin anadilde olması gerekiyor. Kişisel fikrim şu: Öyle ya da böyle bu ülkede yaşıyoruz. Zorunlu değiliz elbette ama yaşadığımız ülkenin dilini, Türkçeyi, öğrenmemiz gerekiyor. Ama öncelikle anadilde eğitim verilmeli. Ondan sonra bu çocuklara Türkçeyi öğretmek çok daha kolay olur.

İzleyici: Önce sekiz senelik anadilde eğitim, ardından Türkçe eğitim ve sisteme entegre olma sürecinden mi bahsediyorsunuz?

Özgür Doğan: Tabii bu kadar teknik detaya hakim değilim. Bunu eğitimcilere sormak lazım. Ama bu çocuklara anadilde eğitim vermediğiniz sürece bu kırılma ya da varsa bir direniş devam edecek. Bu çocuklar yine birbirlerini anlamayacaklar, insanlar yine birbirlerinden nefret edecekler. Emre üç yılın sonunda öğretmenlikten nefret edecek. Şu anda buradan gitmenin yollarını arıyor. İki taraf için de gerçekten travmatik bir durum.

İzleyici: Benim ailem şehre göç etmiş ama sözünü ettiğiniz problemi yaşayan pek çok akrabam var. Köye gittiğimde dikkatimi çeken şu oldu: Anne babalar çocuklarına Türkçe öğretmek istiyor, onlarla Türkçe konuşuyor ama anneanneler, dedeler Türkçe bilmediği için evde sürekli Kürtçe konuşuyorlar. Bu da çocuğun dil öğreniminde problem yaşamasına neden oluyor. Dil öğrenme yaşı normalde bir buçuk- ikidir ama, örneğin, dört yaşındaki yeğenim hâlâ konuşamıyor. Bu belki yeğenime özel bir problemdir ama yine de pek çok çocuk aynı sorunu yaşıyor. Bu da ayrı bir trajedi.

İzleyici: Köylüler Türkçe öğrenme zorunluluğunu haksızlık olarak görüp buna tepki göstermiyor mu? “Neden Türkçe, neden Kürtçe öğrenemiyor bizim çocuklarımız?” diye sormuyorlar sanki. Filminizde gördüğümüz kadarıyla pek tepki göstermiyorlar;

okula geliyorlar, veli toplantısına giriyorlar...

Özgür Doğan: Evet, gerçekten umursamıyorlar. Bu onlar için askere gitmek, vergi vermek, elektrik parası ödemek kadar sıradan bir şey. Çocuğun okula gitmesi mi gerekiyor? Peki, gitsin. Önlük bile almıyorlar çocuğa. Paraları olmadığından değil, umursamadıklarından. Zira yoksul bir köy değil; durumları gerçekten iyi. Çok verimli toprakları var. Köyün erkeklerinin hepsi çalışıyor. Çocuklarını okula gönderiyorlar ama iyi bir eğitim alıp almadığı umurlarında değil. Bizim oradakiler bunu dert ediyor. "Okula gidip Türkçeyi öğreneceksin ve buradan çıkmanın tek yolu devamını getirmen," diyerek yetiştirdiler bizi. O yüzden Varto'da, özellikle bizim köy için söyleyeyim, çok okuryazar vardır. Ama bu köyde öyle değil. 1974'te açılmış okul, sene olmuş 2009. Bir çocuk liseye gitmiş şimdiye kadar. Gerçekten umurlarında değil.

İzleyici: Şimdiye kadarki resmi devlet ideolojisi edebiyat olsun, sinema olsun Kürtlerin hemen hemen her alanını erozyona uğrattı. Yılmaz Güney, örneğin, belli bir döneme kadar daha çok sistem ürünü şeyler vermeye çalıştı. Kovboy filmleri çekiyordu. Sonraları biraz özüne dönmeye başladı ama ömrü yetmedi. Sonra bu bozulan Kürt sinemasında yeni kişiler eser vermeye başladı. Mesela, Bahman Ghobadi... Sizin sinemanız da Kürt sinemasına mı yönelik olacak? Bundan sonra Kürtçe film çekecek misiniz? Kendinizi nerede konumlandırıyorsunuz? Bu milliyetçilik olarak algılanmamalı. Çünkü, bir Kürt sineması yok. Bir sinema yaratmak zorundayız bir halk olarak. Bu açıdan soruyorum.

Özgür Doğan: Anladım. Ben, o anlamda, Kürt ya da Türk sineması diyebilecek durumda değilim. Orhan'la ben daha bağımsız bir yerde duruyoruz. Bizim bu hayata dair dertlerimiz var. Bu memleketin gerçekten çok kanayan yarası var. Bunlar üzerine filmler yapıyoruz. Başından beri bütün çabamız bu yönde. Hep bu yönde filmler yaptık. Dolayısıyla, yerimizden memnunuz. Bir tarafa dahil değiliz, öyle olmaya da devam edeceğiz.

İzleyici: Ortadasınız.

Özgür Doğan: Orta dersen orta olsun. Benim için çok mühim değil neresi olduğu. Ama gördüğümüz bazı şeyler var; gerçek dertlerimiz var. Bunları anlatmak için uğraşıyoruz. Bu kadar basit bir yerdeyiz.

İzleyici: Bu film farklı yorumlara yol açtı. Mesela biri, "Niye Emre'nin yaşamı anlatılmadı?" diye sordu. Emre'nin hayatını anlatmamanız da bir mesaj. İşte bu mesaj, sizin yapacağınız sinemada ne düzeyde olacak?

Özgür Doğan: Hepsi bu düzeyde olacak. Teknik ve sinemasal olarak bundan daha iyi olacak ama biçim ve içerik olarak bundan öteye gitmeyecek. Bizim ilk filmimiz benim ailemle ilgilidir. Ağabeyim cezaevindeydi benim. Dokuz buçuk yıl yattı. Film onun çıkışı ve ailem üzerinedir. Orada da yine böyle bir durum vardır.

İzleyici: Siyasi mi?

Özgür Doğan: Siyasiydi. Filmde ailemin ve ağabeyimin durumu var. Orada da yine böyle ortada durduk. Ne ailemin tarafını tuttuk ne de ağabeyimin. Bütün derdimiz yaşananları anlatmaktı. Kim bundan ne anlar, ona yapabilecek fazla bir şeyimiz yok. Bu film bağırmağa başladığında birileri izleyecek, çok sevecek; diğ-gerleri hiç izlemeyecekler. Biz bundan kaçınmaya çalışıyoruz.

İzleyici: “Kürtçe film yapacak mısınız?” dendi ama bu film zaten Kürtçe bir film. İnsanlar Kürtçe konuşuyor. Kendilerini Kürtçe ifade ediyorlar. Dolayısıyla Kürtçe bir film.

Özgür Doğan: Kesinlikle, haklısınız. Ama “Bu Kürt sineması mı?” diye sorarsanız, değil; bunu anlatmaya çalışıyorum. Şunu diyoruz; bu, bir kısmı Kürtçe olan bir film ama bir Kürt filmi değil.

Hatta çoğunluğu Kürtçe.

İzleyici: Bu film bence Kürtçe değil. Çünkü, mesela, bugün Türkiye’deki filmlere baktığımızda, genelde tek bir dil üzerinden anlatılır; Türkçe anlatılır, değil mi? Bir Kürt sinemasının oluşması için gereken şey de bu. Tamam, asimilasyonu da anlatıyor bu film ama, yine de, benim anladığım anlamda Kürtçe değil.

Özgür Doğan: Hayır, değil. O konuda haklısın. Öyle bir film değil zaten. O konuda seninle hemfikiriz.

İzleyici: Birkaç şey soracağım. Bir tanesi, ortak yapım hakkında. Bu ortak yapım meselesi deneyimi nasıldı sizin için? Yani 2006’da tanışmanızla başlayan bir süreci anlattınız. Birebir bir ortak yapım içinde olmak, özellikle Avrupa’dan fonları alma süreci nasıldı sizin için? Tamam, maddi kaynak verdiler ama, işinize müdahale ettiler mi? Derdinizi onlara anlatmak zor oldu mu? Özellikle başka, Avrupalı bir yapımcı olduğu için...

Özgür Doğan: Avantajımız -bir noktada da dezavantajımız- şuydu: Biz bu ortak yapımcılarla ve fonla ilişkiye geçmeye başladığımızda filmin çekimlerine başlamıştık. Dolayısıyla o temel, bizim kafamızdaki şey zaten ilerliyordu. O noktada artık onu kırıp

yeni bir şey kurmak pek mümkün değildi. Pieter Van Huystee'yle şöyle bir anlaşma yaptık; o para bulacaktı ve bu paradan da pay alacaktı. Asla içeriğe direkt müdahalesi olmayacaktı. Ama her montajdan sonra bir kaba kurgu yapıp, her köyden dönüştü, ona gönderiyorduk; o görüşlerini bize yazıyordu. Kafamıza yatarsa değiştiriyorduk. Yatmazsa biz kendi bildiğimizi okuyorduk. Onun dışında Jan Vrijman'a yolladık filmi. Onlar da böyle bir müdahalede bulunmadılar. Sundance başlangıçta, özellikle asimilasyon konusunda, daha sert bir film olması için diretti. Biz, "Hayır, olmaz. Gerekirse fonu almazız," diyerek karşı çıktık. Ama sonunda uzlaştık. Çok diretmediler. Yani, bir sıkıntı yaşamadık. Ortak yapımcıyla ilişkimiz, geç başladığı için, daha sınırlıydı; içeriğe değil paraya yönelik bir ilişkiydi. Ama yeni bir film için böyle bir ortaklığa girsek işler farklı yürüyebilir diye düşünüyorum.

İzleyici: Ben, edebiyatta ve sinemada kimliksiz bir dil oluşturabildiğimiz müddetçe birbirimizi, bu ülke insanını ve bu ülke insanının acılarını anlayabileceğimizi düşünüyorum. Filmde benim dikkatimi çeken en önemli şey, hikayenin dilinin ataerkil olmamasıydı. Çok çocukça, çok şefkatli bir dili var. Film bu kadar sevimli yapan, Zülküf'e kendimizi bu kadar yakın hissetmemizi sağlayan da filmin bu çocuksu ve şefkatli tarafı. Edebiyatın ve sinemanın kimlikler üstünde bir dile sahip olması gerekir ve bu filmin de kimliksiz, ataerkil olmayan bir dili var. İnsanları kışkırtmayan, "Siz öcüsünüz", "Siz siyahsınız, siz beyazsınız; ayrılın. Sizin dilleriniz farklı. Birbirinizi anlamamanız gerekir. Siz birbirinizi dövün," demeyen, çok anaerkil, çok şefkatli, çok çocukça bir yanı var. Bu, sizin seçtiğiniz bir şey miydi?

Özgür Doğan: Teşekkürler. Ama ben bu kadar zeki ve düşünceli olduğumuzu sanmıyorum. Ben hayat hakkında daha feminist bir bakış açısına sahibim. Ama Orhan bu noktada benim tam zıddım. Ama ikimizin de derdi hayatı gerçekten, samimi olarak anlamaya çalışmak. Demin size anlattım, bu filmin çıkış tarihi 2003. Bitirdiğimizde 2008'di. Beş yıl biz bu işle uğraştık. Yani bütün derdimiz kendi gördüğümüz gibi anlatmaya çalışmaktı. Hani demek ki bizim, varsa öyle bir şey, hayata yönelik anaerkil bir bakış açımız varmış. Yoksa bu çok düşünülmüş ve tartışılmış bir şey değil. Aklımıza gelmedi öyle bir şey.

İzleyici: Ben, etnik köken itibarıyla Türküm. Ama, açıkçası, ben Emre'ye hiç acımadım.

Özgür Doğan: Yazık. O zaman kötü.

İzleyici: Neden oradaki çocukları anlamaya çalışmadı? Yanılıyor olabilir ama yine de Emre'ye hiç acımadım. Dediniz ki, baş-

larda gençlerle top da oynuyordu, kahveye de gidiyordu vesaire, ama sonra bıraktı. Bırakmayabilirdi, alışmaya çalışabilirdi. Ben sadece çocuklara; Zülküf'e, Rojda'ya acıdım.

Özgür Doğan: Haklı olabilirsin, ama şunu da unutmamamız lazım: Hiçbirimiz onun yaşadığı hayatı yaşamadık. Yirmi yaşına kadar bir fanusun içinde yetiştirilip, ondan sonra bu kadar, tırnak içerisinde, "vahşi" bir yere, insanların ve şartlarını hiç bilmediğimiz, alıştığımız her şeye yabancı, çok zor bir yere gittiğimizde ne tepki vereceğimizi hiçbirimiz kestiremeyiz. Şartlar onun için gerçekten çok zordu.

Bu beş yılda öyküleri de dinlediniz mi, topladınız mı? İstanbul Film Festivali'nin soru-cevap bölümünde, soru sormak için ayağa kalkan ilk insan, "Bu benim öykümdü," dedi. Yani bu aslında çok insanın öyküsü. O beş yılda onları da biraz toparladınız mı?

Özgür Doğan: Sadece bir öykü dinledik. O da kuzenim Ali Haydar'ın hikayesiydi. Ayrı köylerden olduğumuz için hikayesini sonradan öğrendim. Harika bir hafızası var. Bir gece oturduk Orhan'la, 4-5 saat boyunca onun anlattığı her şeyi yazdık ve senaryolaştırdık. Ali Haydar'ın anlattıklarıyla bu film arasında yüzde doksan benzerlik var. "Babam muhtardı. Ben hep babamın muhtar olmasının verdiği özgüven ve şevkle hareket ederdim," demişti Ali Haydar. İşte Vehip'in de hikayesi bu. O da muhtarın oğlu olduğu için böyle davranıyor. Olabildiğince ukala, rahat... Sonuçta Ali Haydar ve benim üzerimden aslında yazılmış şeyler.

Sen Zülküf müsün? Pasif direniş halin...

Özgür Doğan: Hayır, değilim. Ben sisteme uymaya çok meyilliydim. Bunu başarıyordum da.

Özgür Doğan kimdir?

1978 yılında Varto'da doğdu. İlkokulu doğduğu köyde; ortaöğrenimini Trabzon-Konya-Ankara'da tamamladıktan sonra Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nden 2001 yılında mezun oldu. Üniversite yaşamı boyunca amatör olarak gerçekleştirdiği belgesel filmler ulusal ve uluslararası başarılar elde etti. Mezun olduktan sonra farklı projelerde yönetmenlik yaptı. 2001 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde araştırma görevlisi oldu. 2004 yılında aynı üniversitede Medya ve Kültürel Çalışmalar Bölümü'nden yüksek lisans derecesini aldı.

Filmlerinden Bazıları

Hayaller Birer Kırık Ayna, 2001 (Orhan Eskiköy, Özgür Doğan)
Sancı, 2003 (Orhan Eskiköy, Özgür Doğan)
Anneler ve Çocuklar, 2004 (Orhan Eskiköy, Özgür Doğan)
Birlikte, 2006 (Orhan Eskiköy, Özgür Doğan)
İki Dil Bir Bavul, 2008 (Orhan Eskiköy, Özgür Doğan)

Ödüllerinden Bazıları

2002 Ankara Uluslararası Film Festivali Belgesel Film Yarışması Amatör Dalı Birincilik Ödülü, (Hayaller Birer Kırık Ayna)
2009 Antalya Altın Portakal Film Festivali, En İyi İlk Film Ödülü (İki Dil Bir Bavul)
2009 Adana Altın Koza Film Festivali, Büyük Jüri Yılmaz Güney Ödülü (İki Dil Bir Bavul)
2009 Adana Altın Koza Film Festivali, Sinema Yazarları Derneği (SİYAD) En İyi Film Ödülü (İki Dil Bir Bavul)
2009 Abu Dabi 9. Orta Doğu Film Festivali, En İyi Orta Doğu Belgesel Film Ödülü (İki Dil Bir Bavul)
2009 Uluslararası Romanya Film Festivali, En İyi Belgesel Film Ödülü (İki Dil Bir Bavul)
2009 5. ZagrebDox, LITTLE STAMP En İyi Film Ödülü (İki Dil Bir Bavul)
2009 Saraybosna Film Festivali, EDN Talent Ödülü (İki Dil Bir Bavul)